

UCHWAŁA NR XXXII/252/2009
RADY MIEJSKIEJ W STRYKOWIE
z dnia 31 marca 2009 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” Gminy Stryków na lata 2009 – 2015

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r Nr 142, poz 1591; z 2002 r. Nr 23, poz 220, Nr 62, poz 558, Nr 113, poz 984, Nr 153, poz 1271, Nr 214, poz 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz 1759; z 2005 r. Nr 172, poz 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218.; z 2008r. Nr 223,poz.1458) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, Nr 171, poz. 1056, Nr 220 poz. 1431, Nr 216 poz. 1367, Nr 223, poz.1458 ;z 2009r. Nr 6, poz.33) Rada Miejska w Strykowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię rozwiązywania problemów społecznych Gminy Stryków na lata 2009 – 2015” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta - Gminy Stryków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu na tablicach informacyjnych Urzędu Miasta – Gminy Stryków .

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Strykowie
P. Kasica
Paweł Kasica

Załącznik
do uchwały NR XXXII/252/2009
Rady Miejskiej w Strykowie
z dnia 31 marca 2009 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY STRYKÓW**

NA LATA 2009-2015

Spis treści

WSTĘP	4
1. Regulacje prawne w tworzeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	6
1.1. Źródła pozyskania informacji.....	6
1.2. Dokumenty programowe.....	6
2. Polityka społeczna w realizacji strategii.....	9
2.1. Zasada pomocniczości.....	9
2.2. Zasada solidaryzmu.....	9
2.3. Zasada równości szans do świadczenia usług publicznych.....	10
2.4. Zasada współodpowiedzialności.....	10
2.5. Zasada jawności i przejrzystości działania.....	10
2.6. Zasada pozornego altruizmu.....	10
2.7. Zasada akceptacji społecznej.....	10
3. Problemy definicyjne zjawiska wykluczenia.....	11
3.1. Definicja wykluczenia społecznego.....	11
3.2. Przyczyny wykluczenia społecznego.....	12
3.3. Skutki wykluczenia społecznego.....	13
3.3.1. Niemożliwe jest zgodne z prawem wypełnianie ról społecznych.....	13
3.3.2. Zgodne z prawem wypełnianie ról społecznych jest znacznie utrudnione ale nie niemożliwe.....	14
3.3.3. Podsumowanie.....	14
4. Krótka charakterystyka Miasta i Gminy Stryków.....	15
4.1. Informacje podstawowe	15
5. Diagnoza wykluczenia społecznego w Gminie Stryków.....	22
5.1. Informacje o Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strykowie.....	22
5.2. Działania podejmowane przez MGOPS na rzecz społeczności lokalnej.....	23
5.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia.....	24
5.4. Skala ubóstwa.....	26
5.5. Liczba uzależnionych.....	29
5.6. Problem sieroctwa.....	30
5.7. Problem osób niepełnosprawnych	30
6. Analiza SWOT.....	31

6.1. Analiza SWOT w obszarze działalności pomocy społecznej na terenie Gminy Stryków	35
7. Planowane działania strategiczne w Gminie Stryków.....	36
7.1. Wsparcie dla rodzin dotkniętych ubóstwem.....	38
7.2. Ograniczenie bezrobocia na terenie gminy oraz łagodzenie jego negatywnych skutków społecznych.....	40
7.3. Zwalczanie problemu alkoholizmu oraz łagodzenie negatywnych skutków tego zjawiska.....	42
7.4. Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.....	44
7.5. Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych.....	46
7.6. Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych.....	48
7.7. Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie.....	50
8. Metody realizacji celów.....	52
8.1. Metody aktywizujące.....	52
8.2. Metody integrujące.....	53
8.3. Metody profilaktyczne.....	53
8.4. Metody weryfikujące.....	53
8.5. Metody wykluczające.....	54
8.6. Metody niwelujące.....	54
9. Preliminarz.....	54
10. Harmonogram.....	55
11. Ocena.....	56
12. Profilaktyka.....	56
13. Wnioski i uwagi końcowe.....	59

Motto przewodnie:

„ Najbardziej pomocną rzeczą, jaką możemy zrobić dla drugiej osoby to dopomóc jej w pomaganiu sobie ”

M. Brommer

Wstęp – znaczenie i cele dokumentu

Proces transformacji ustrojowej państwa wywarł istotny wpływ na wszystkie dziedziny życia społecznego objęte szeroko rozumianą polityką społeczną. Zmiany, jakie zaszły w Polsce po roku 1989 odcisnęły znaczące piętno na sytuacji społeczno – ekonomicznej ludności. Obserwowanym, szybkim procesom modernizacyjnym niemalże w każdej dziedzinie życia towarzyszyły burzliwe przemiany w sferze społecznej. Pojawiła się nierównowaga w zaspokajaniu podstawowych potrzeb, postępujące zróżnicowanie mieszkańców według uzyskanych dochodów. Zapanowała tendencja powiększania się grupy społecznej, która potrzebuje różnego rodzaju wsparcia. Procesowi temu towarzyszy szereg negatywnych zjawisk: bezrobocie, ubóstwo, wzrost patologii społecznych. To spowodowało, że wśród zadań, które realizuje samorząd gminny, szczególnie ważne i istotne stały się zadania z zakresu pomocy społecznej.

Nowa koncepcja pomocy społecznej powinna opierać się na długofalowym planowaniu. Niezbędne jest, aby oderwać się od być może istotnych w danej chwili, ale jednak tymczasowych problemów, a skoncentrować się na najważniejszych i najbardziej brzemiennych w skutki zagadnieniach. Dlatego też koniecznym jest opracowanie dokumentów strategicznych wytyczających główne cele do osiągnięcia w dziedzinie polityki społecznej, wskazujących jednocześnie niezbędne, konieczne działania, by cele te zrealizować. Dotyczy to wszystkich szczebli zarządzania, poczynając od gmin a na odpowiednich ministerstwach kończąc. Na szczeblu gminy dokumentem takim może być Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Obowiązek jej wykonania wynika z przepisu art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest również dokumentem niezbędnym, aby ubiegać się o możliwe do pozyskania środki w ramach różnorodnych funduszy pomocowych.

Niniejszy dokument składa się z dwóch części. Część pierwsza to opis istniejącej sytuacji (diagnoza stanu gminy) oraz obecnych i przyszłych problemów a także szans rozwojowych (analiza SWOT). Część druga natomiast to wytyczenie misji gminy oraz wskazanie wspomnianych wcześniej celów podstawowych i operacyjnych. Ich wybór został poprzedzony rzetelną oceną stanu faktycznego. Nie bez znaczenia były również dotychczasowe doświadczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych, zwłaszcza będące udziałem pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach Strategii zaproponowano również monitoring i ocenę skuteczności realizacji zadań strategicznych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania ustawowych i niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. W przypadku zdezaktualizowania się jednych problemów lub pojawienia nowych Strategia poddana zostanie niezbędnym korektom.

Cele, kierunki działań oraz propozycje projektów zawarte w Strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa. Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego między różnorodnymi partnerami społecznymi, jako zasady rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Strykowa, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

Strategia ukazuje również, poza układem organizacyjno - instytucjonalnym, układ finansowania polityki społecznej i źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań opieki społecznej, ograniczaniem negatywnych zjawisk społecznych.

1. Regulacje prawne w tworzeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.1. Źródła pozyskania informacji.

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2020,
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryków na lata 2007 - 2013,
3. Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie za rok 2007
4. Główny Urząd Statystyczny.

1.2. Dokumenty programowe.

1. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 - 2013, opracowany przez Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej,
2. Uzupełnienie do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Dokument Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej,
3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego,
4. Narodowa Strategia Integracji Społecznej 2004 - 2010.

Podstawą opracowania Strategii oraz działania Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie są następujące przepisy prawne:

• Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r. Nr 115 poz. 728).

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2 ust.1). Ustawa wymienia między innymi przypadki w jakich udzielane są świadczenia z pomocy społecznej. Zgodnie z nią pomocy udziela się w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;

- 4) bezrobocie;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze;
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

• ***Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473).***

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż kompetencje i środki finansowe są zlokalizowane na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4[1] ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin”. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

• ***Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003r. Nr 228 poz. 2255 z późniejszymi zmianami)*** regulująca nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Ustawa ta wprowadziła tylko jeden zasiłek rodziny wraz z dodatkami.

• ***Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r. Nr 122 poz. 1143 z późniejszymi zmianami)*** - stwarza ona szansę na powrót do społeczeństwa tym osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowiska osób marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez Powiatowy Urząd Pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres do 18 miesięcy,

zaś powiatowy urząd pracy do refundowania przedsiębiorcy - ze środków Funduszu Pracy - części wynagrodzenia przez pierwsze dwanaście miesięcy.

● ***Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz. 535, z późniejszymi zmianami).***

Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1/ promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2/ zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3/ kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

● ***Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003r. Nr 96 poz. 873 z późniejszymi zmianami)*** jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

● ***Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (jednolity tekst ustawy z 2005 r. Dz. U. Nr 86 poz. 732 z późniejszymi zmianami).***

2. Polityka społeczna w realizacji strategii.

Wdrażanie nawet bardzo starannie i precyzyjnie przygotowanego programu nie jest pozbawione ryzyka, pułapek, nie dających się przewidzieć ograniczeń czy przeszkód zewnętrznych. Dlatego należy przyjąć kilka zasad, w oparciu o które będą realizowane strategiczne cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2.1. Zasada pomocniczości.

Gmina w miarę swoich możliwości będzie koncentrowała się na zadaniach, które muszą być wykonane przez sektor publiczny, których nie da się przekazać innym podmiotom. W późniejszym etapie realizacji celów będzie można liczyć na pomoc organizacji pozarządowych, a na końcu państwa. Państwo pojawia się dopiero wtedy, gdy działania na „niższych szczeblach” okazały się niewystarczające.

2.2. Zasada solidaryzmu.

Część zapisów Strategii i związane z nimi zadania i obowiązki muszą być podzielone pomiędzy wszystkich jej odbiorców. Szczególną uwagę trzeba skupić na obciążeniach związanych z edukacją, bezpieczeństwem, kulturą oraz z szeregiem zagrożeń jakie niesie np. niepełnosprawność czy patologia zachowań.

2.3. Zasada równości szans do świadczenia usług publicznych.

Głównym założeniem tej zasady jest bezpośredni dostęp do świadczeń i usług sektora publicznego. Zapobiega tym samym wykluczeniu społecznemu. Wsparcie ze strony gminy polegać będzie na umożliwieniu korzystania z systemu świadczeń i usług publicznych, między innymi kształcenia, ochrony zdrowia, zatrudnienia itp.

2.4. Zasada współodpowiedzialności.

Za kształt i realizację strategii odpowiadają wszyscy: władza publiczna, podmioty współpracujące tj. organizacje pozarządowe oraz adresaci poszczególnych programów tworzących strategię. Przy zaangażowaniu wszystkich tych podmiotów w wcielanie w życie zapisów SRPS można spodziewać się jej szybkich i zadowalających efektów.

2.5. Zasada jawności i przejrzystości działania.

Wszystkie działania związane ze SRPS będą jawne i ogólnodostępne dla każdego zainteresowanego. Do obowiązków władz gminy należy stworzenie dostępu do informacji publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty przez władze gminy.

2.6. Zasada pozornego altruizmu.

Polega na pomocy tzw. osobom wykluczonym w interesie osób niewykluczonych. Wprowadzone nowe działania muszą być dobre dla ogółu społeczeństwa. Pomagając ludziom starym bądź niepełnosprawnym trzeba pamiętać o reszcie mieszkańców. Ich potrzeby też są ważne. Nie można lekceważyć żadnej ze stron.

2.7. Zasada akceptacji społecznej.

Działania władz powinny budzić pozytywne emocje społeczne. Jeżeli jednak spotykają się one z ogólnym społecznym oporem, gmina powinna przygotować plan, który zawierałby:

- ☐ wyjaśnienie celu podjętego działania,
- ☐ jawność wszelkich poczynań,
- ☐ poparcie uznanych w środowisku autorytetów,
- ☐ akcję informacyjną poprzedzającą decyzję,
- ☐ zaangażowanie do realizacji celu jak największej liczby osób i instytucji,
- ☐ obserwowanie, wskazywanie i podkreślanie pierwszych sukcesów i wspólne ich świętowanie,
- ☐ ujawnianie trudności i ewentualnych niepowodzeń.

3. Problemy definicyjne zjawiska wykluczenia.

3.1. Definicja wykluczenia społecznego.

Jedną z konsekwencji przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, a konkretnie do Procesu Integracji Społecznej będącego elementem Strategii Lizbońskiej, przyjętej w 2000 roku przez państwa członkowskie U E na 10 lat, jest opracowanie Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Konsekwencja ta wynika z treści Strategii Lizbońskiej, która zakłada, że jednym z trzech głównych kierunków działań w ramach strategii jest „modernizacja

europiejskiego modelu społecznego, inwestowanie w ludzi i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”.

Do opracowania Narodowej Strategii Integracji Społecznej powołano zespół zadaniowy, w skład którego weszli przedstawiciele kilku ministerstw, samorządów, organizacji obywatelskich, organizacji przedsiębiorców i związków zawodowych, a także organizacji międzynarodowych (Bank Światowy, United Nations Development Programme czyli Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, Unia Europejska). Zespół podzielono na cztery grupy, którym przypisano opracowanie określonych obszarów tematycznych. Samej strategii jednak nie zdefiniowano, nie ustalono też, jakie cechy powinny mieć dokumenty przygotowane przez grupy.

W nazwie strategii użyto wyrażenia „integracja społeczna”. W dokumentach unijnych słowa te zwykle zastępuje się określeniem „inkluzja społeczna” (z ang. social inclusion – oznacza inkluzję społeczną). Określeniem o przeciwnym znaczeniu do social inclusion jest social exclusion, co tłumaczy się na ogół jako „wykluczenie społeczne”.

W wielu dokumentach opisujących proces integracji społecznej zdecydowanie odróżnia się ubóstwo od wykluczenia społecznego. Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęto, że ubóstwo - zwłaszcza długotrwałe - zwykle staje się przyczyną wykluczenia społecznego, a w związku z tym należy je potraktować na równi z innymi czynnikami doprowadzającymi do wykluczenia: bezdomnością, uzależnieniem, przemocą w rodzinie, sieroctwem czy niepełnosprawnością.

Zasadnicze dla Narodowej Strategii Integracji Społecznej pojęcie integracji społecznej zdefiniowane jest następująco:

Integracja społeczna to działania wspólnotowe na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Natomiast zgodnie z definicją przyjętą przez zespół zadaniowy:

Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

W swoich opracowaniach zespół podkreśla, że wykluczenie społeczne nie ma charakteru swobodnego wyboru, nie jest też zawinione przez wykluczonych (choć może być zawinione przez wykluczających), ani nie jest spowodowane jakimś przypadkowym zdarzeniem. Zespół także podkreśla, że jednostką wykluczaną mogą być osoby lub grupy.

3.2. Przyczyny wykluczenia społecznego.

Przyczyny te nie leżą po stronie wykluczanych jednostek w takim sensie, że nie są zawinione, nie wynikają z ich wad moralnych. Przyczyny te mogą być związane z cechami jednostek wykluczanych, ale cechy te są społecznie narzucane i określane. W wyróżnianych zwykle sferach społecznego funkcjonowania ludzi i odpowiadających im sferach praw człowieka funkcjonują ważne instytucje społeczne.

Jeśli przyjąć szeroką definicję instytucji jako zbiorów norm i wartości (formalnie wyrażonych w prawie stanowionym), organizacyjnych form ich realizacji i koniecznych do tego zasobów, dotyczących wyodrębnionej sfery życia społecznego to są to: instytucje rodzinne (np. prawo rodzinne), instytucje opiekuńcze (wspierające i zastępujące rodzinę), instytucje życia towarzyskiego (np. zabawa, rozrywka), instytucje gospodarcze (np. firmy, rynki, instytucje ochrony pracy), instytucje polityczne (np. władza i administracja centralna i lokalna, partie polityczne), instytucje obywatelskie (np. stowarzyszenia), instytucje socjalne (np.

ubezpieczenia społeczne, pomoc społeczna, ochrona zdrowia), instytucje kulturalne (np. nauka, edukacja, media, sztuka).

Funkcjonowanie systemu tych instytucji kształtuje układ szans i ryzyk oraz ułatwień i przeszkód w prowadzeniu przez jednostki takiego życia, jakiego pragną.

W dzisiejszym społeczeństwie dostęp jednostki do potrzebnych jej dóbr i usług (od żywności i usług medycznych do telekomunikacji i Internetu) w coraz większym stopniu zależy od tego jak działają i współdziałają ze sobą instytucje.

Przyczyny wykluczenia i integracji społecznej mają więc instytucjonalny charakter i należy ich szukać w funkcjonowaniu poszczególnych instytucji społecznych oraz w tym, jak wzajemnie na siebie oddziałują i jak są ze sobą powiązane.

Ponieważ ludzie mają różny potencjał osobowy (np. sprawność i zdrowie), rodzinny (np. pozycja społeczna rodziców) i materialny (np. zamożność) do radzenia sobie z przeszkodami o charakterze instytucjonalnym, jest oczywiste, że osoby z niskim potencjałem są bardziej narażone na to, że przyczyny wykluczenia społecznego właśnie w ich przypadku doprowadzą do trwałych i negatywnych konsekwencji.

3.3. Skutki wykluczenia społecznego.

Dla oceny skutków wykluczenia społecznego warto rozpatrzeć dwa następujące przypadki:

3.3.1. *Nieemożliwe jest zgodne z prawem wypełnianie ról społecznych.*

Bezpośrednie skutki znalezienia się w takiej sytuacji mogą być co najmniej trzy.

Pierwszym rodzajem bezpośrednich skutków wykluczenia społecznego jest niewypełnienie ról społecznych, nieskorzystanie z zasobów publicznych, nie zabezpieczanie własnej egzystencji w godny sposób. W takim przypadku konsekwencją musi być izolacja społeczna, ubożenie i ubóstwo oraz utrata poczucia godności (upokorzenie), co najlepiej widać w postaci długotrwałej ulicznej bezdomności pogodzonej ze swoim losem.

Drugi rodzaj skutków tylko tym się różni od pierwszego, że postępującej izolacji i ubożeniu towarzyszą ciągłe i bezskuteczne wysiłki, by jednak jakoś funkcjonować społecznie, korzystać z publicznych zasobów i zabezpieczyć własną egzystencję, co może opóźnić proces izolacji i ubożenia.

Trzeci rodzaj skutków nie musi się wiązać z ubożeniem, ale z nielegalnością działania, czyli po prostu z przestępczością.

Na podstawie rozpatrzonej sytuacji można postawić hipotezę, że wykluczenie społeczne rozumiane jako sytuacje uniemożliwiające ma za skutek izolację społeczną, upokorzenie, ubóstwo i/lub przestępczość. Proces prowadzący do tych skutków będzie wolniejszy u jednostek z większym potencjałem osobowym, rodzinnym i materialnym, a szybszy tam, gdzie te zasoby są mniejsze.

3.3.2. *Zgodne z prawem wypełnianie ról społecznych jest znacznie utrudnione ale nie niemożliwe.*

Może się zdarzyć, że możliwe będzie funkcjonowanie zgodnie z prawem mimo istnienia sytuacji wykluczającej. Oczywiście wielki trud oznacza duże koszty, mimo tego, że na poziomie wykonywania ról społecznych, korzystania z zasobów publicznych i godnego zabezpieczenia egzystencji nie widać problemów, to wspomniane koszty oznaczają utratę zasobów nieodnawialnych, takich jak na przykład czas wolny i zdrowie.

3.3.3. Podsumowanie.

Sytuacje wykluczające nie dotyczą identycznych jednostek, różnią się one pod wieloma względami. W przypadku sytuacji uniemożliwiających ma to znaczenie dla szybkości procesu. Różnice te determinują także fakt, czy będziemy mieli do czynienia raczej z ubóstwem, raczej z przestępczością, czy z oboma tymi skutkami naraz. Jeżeli natomiast bierzemy pod uwagę sytuacje znacznie utrudniające, to ich skutkiem będzie pogłębienie tej wstępnej nierówności, bo mimo dużych kosztów część jednostek poradzi sobie jednak z trudnościami, a część nie. Ponadto różnice między zasobami jednostek, których nie dotknęły sytuacje wykluczające, a tymi, które sobie z nimi poradziły dużym kosztem także się pogłębia.

Podsumowując, można założyć, że wykluczenie społeczne skutkuje izolacją, upokorzeniem, ubożeniem, ubóstwem i/lub przestępczością oraz pogłębieniem nierówności społecznych. Doświadczenia różnych społeczeństw tezę tę potwierdzają.

4. Krótka charakterystyka Miasta i Gminy Stryków.

4.1. Informacje podstawowe.

Gmina Stryków położona jest w centralnej Polsce, w południowej części Wzniesień Łódzkich i północnej części Równiny Łowicko-Błońskiej. Leży w dorzeczu trzech rzek: Moszczenicy, Mrogi i Mrożycy. Gmina może się poszczycić terenami o wysokich walorach przyrodniczych. Są to przede wszystkim doliny rzek i cieków wodnych z obszarem ochronnym jako strefą krajobrazową. Część terenu gminy wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich. Jest jedną z dziewięciu jednostek samorządowych wchodzących w skład powiatu zgierskiego, leżącą w jego południowo-wschodniej części.

Gmina Stryków jest gminą wiejsko-miejską, obejmującą swym zasięgiem obszar miasta Stryków oraz przyległe tereny wiejskie. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 157,84 km², z czego obszar miasta Strykowskiego obejmuje 8,15 km², a tereny wiejskie 149,69 km². W skład Gminy Stryków wchodzi 41 wsi. Teren gminy podzielony jest na 35 sołectw, a teren miasta na 4 dzielnice. Przez obszar Gminy Stryków biegnie droga krajowa nr 14 i 71, linia kolejowa łącząca Łódź z Warszawą, oraz droga wojewódzka 708 relacji Ozorków – Brzeziny. W Strykowie powstaje również skrzyżowanie autostrad A-1 i A-2.

Gmina Stryków obejmuje swoim zasięgiem miasto Stryków, oraz miejscowości wiejskie, takie jak:

Anielin, Anielin Swędowski, Bartolin, Bratoszewice, Bronin, Cesarka, Ciołek, Dobieszków, Dobra, Dobra-Nowiny, Gozdów, Kalinów, Kiełmina, Klęk, Koźle, Krucice, Lipa, Lipka, Ługi, Michałówek, Orzechówek, Niesułów, Niesułów Kolonia, Nowostawy-Górne, Osse, Pludwiny, Rokitnica, Sadowka, Sierżnia, Smolice, Sosnowiec, Sosnowiec-Pieńki, Stary Imielnik, Swędów, Tymianka, Krucice, Lipa, Warszawice, Cesarka, Wola-Błędowa, Wrzask, Bronin, Wysoki, Zagłoba, Zelgoszcz.

Tabela 1. Powierzchnie.

Powierzchnia (w hektarach) –	15790
Użytki rolne	12475
Grunty orne	10578
Łąki i pastwiska	1061
Lasy	1850
Akweny	77

Źródło: www.strykow.pl

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na dzień 31.12.2008 r.)

Ludność ogółem:	11878
Miasto	3578
Wieś	8300
Liczba gospodarstw rolnych	2515

Źródło: Urząd Miasta-Gminy Stryków

Wyczerpujące informacje odnośnie miasta i gminy Stryków można znaleźć w dokumencie Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryków na lata 2004 – 2006 z przedłużonym okresem programowania do 2013 r.

Tabela 3. Liczba stałych mieszkańców Gminy Stryków wg wieku i płci (stan na 30.09.2008 r.).

Wiek	Tereny wiejski		Miasto Stryków	
	Płeć		Płeć	
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
0-2	115	127	43	57
3	27	38	19	16
4-5	56	87	26	24
6	37	45	9	13
7	30	47	14	27
8-12	217	226	74	102
13-15	140	156	63	49
16-17	109	113	42	32
18	46	59	13	26
19-65	-	2764	-	1230
19-60	2483	-	1161	-
Pow. 65	-	411	-	152
Pow. 60	954	-	401	-
Razem	4214	4073	1865	1728

Źródło. Dane Urzędu Miasta – Gminy Stryków

Edukacja – informacje podstawowe.

Wykaz jednostek oświatowych na terenie Miasta i Gminy Stryków:

Tabela nr 4. Przedszkola.

Przedszkola:	Nazwa i adres jednostki.
1.	Przedszkole Samorządowe Adres: ul. Targowa 4, Stryków
2.	Przedszkole Sióstr Służebniczek NMP NP. Adres: ul. Warszawska 46, Stryków

Źródło: Internet: www.strykow.pl

Tabela nr 5. Szkoły podstawowe.

Szkoły podstawowe:	Nazwa i adres jednostki.
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Władysława Jagiełły Adres: ul. Warszawska 39, Stryków
2.	Szkoła Podstawowa im gen. dyw. Tadeusza Kutrzeby Adres: Koźle 65
3.	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza Adres: Niesułeków 68, Stryków
4.	Szkoła Podstawowa im. 24 Lutego 1863 Roku Adres: Dobra ul. Witanówek 8
5.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Lucjana Szenwalda (Zespół Szkół Nr 1 w Strykowie) Adres: ul. Targowa 21
6.	Szkoła Podstawowa im. Ks. Idziego Radziszewskiego (Zespół Szkół Nr 2 w Bratoszewicach) Adres: Bratoszewice ul. Szkolna 21

Źródło: Internet: www.strykow.pl

Tabela nr 6. Gimnazja.

Gimnazja:	Nazwa i adres jednostki.
1.	Gimnazjum Nr 1 Adres: ul. Targowa 21, Stryków
2.	Gimnazjum Nr 2 Adres: ul. Szkolna 21, Bratoszewice
3.	Gimnazjum Niepubliczne Stowarzyszenia Rehabilitacji i Readaptacji Społecznej "Wyspa" Adres: Dobieszków 68

Źródło: Internet: www.strykow.pl

Tabela nr 7. Szkoły średnie.

Szkoły Średnie:	Nazwa i adres jednostki.
1.	Zespół Szkół Rolniczych w Bratoszewicach Adres: ul. Plac Staszica 14, Bratoszewice

Źródło: Internet: www.strykow.pl

Tabela nr 8. Liczba uczniów szkół podstawowych.

Rok szkolny	2008/2009	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005
Liczba dzieci ogółem:	691	715	735	767	810
Liczba oddziałów ogółem:	40	40	40	40	41

Źródło: Dane Urzędu Miasta – Gminy Stryków.

Tabela nr 9. Liczba uczniów szkół gimnazjalnych.

Rok szkolny	2008/2009	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005
Liczba dzieci ogółem:	452	494	506	483	416
Liczba oddziałów ogółem:	20	20	19	19	16

Źródło: Dane Urzędu Miasta – Gminy Stryków.

Tabela nr 10. Liczba uczniów w oddziałach przedszkolnych.

Rok szkolny	2008/2009	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005
Liczba dzieci ogółem:	118	152	140	132	112
Liczba oddziałów ogółem:	7	8	7	7	7

Źródło: Dane Urzędu Miasta – Gminy Stryków.

W Gminie Stryków funkcjonuje jedna szkoła średnia o profilu rolniczym tj. Zespół Szkół Rolniczych w Bratoszewicach. W roku szkolnym 2008/2009 do zespołu szkół łącznie uczęszczało 282 uczniów. W ramach zespołu funkcjonuje:

- Technikum Rolnicze – (52 uczniów),
- Technikum Żywnienia – (113 uczniów),
- Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych (8 uczniów),
- Technikum Agrobiznesu (39 uczniów),
- Technikum Logistyczne (70 uczniów).

Wykaz organizacji pozarządowych działających w Gminie Stryków:

- Miejski Klub Sportowy „Zjednoczeni” w Strykowie,
- Ludowy Klub Sportowy „Olimpia” w Tymiance,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka” w Strykowie,
- Ludowy Klub Sportowy „Struga Dobieszków” w Imielniku-Starym,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Agronom” w Bratoszewicach,
- Dobrski Klub Sportowy „Victoria” w Dobrej,
- Ludowy Klub Sportowy „Huragan” w Swędowie,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Dobrej,

- Stowarzyszenie Przyjaciół Bratoszewic,
- Klub Europejski „EURO-KLUB”,
- Klub Ekologiczny „TERRA”,
- Klub Sportowy Gozdów,
- Gminna Rada Zrzeszenia LZS w Strykowie,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Bratoszewice”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Koźle,
- Stowarzyszenie Powiatów i Gmin Dorzecza Bzury,
- Stowarzyszenie „Związku i Gmin i Powiatów Regionu Łódzkiego”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego „Za Miastem”,
- Stowarzyszenie przy Parafii Św. Doroty „Nadzieja”,
- Stowarzyszenie „Mała Ojczyzna” w Dobrej
- Związek Gmin Regionu Łódzkiego,
- Związek Gmin Wiejskich RP,

Opieka Zdrowotna

Usługi medyczne w Strykowie świadczy Przychodnia Rejonowa w Strykowie oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medico”. W Przychodni Rejonowej świadczone są usługi podstawowe, jak i specjalistyczne: okulistyczne, laryngologiczne, dermatologiczne, ginekologiczne, neurologiczne oraz pediatria i chirurgia. W Strykowie znajduje się także jedyna w Gminie Pracownia Rehabilitacyjna. Usługi medyczne o charakterze podstawowym świadczone są również w trzech wiejskich ośrodkach zdrowia tj. w Bratoszewicach, Dobrej i Niesułkowie. W istniejącym we wsi Koźle punkcie lekarskim świadczona jest podstawowa pomoc medyczna.

Na terenie Gminy brak jest placówek szpitalnych. Najbliższymi szpitalami są jednostki w Głownie, w Zgierzu i w Łodzi. Mieszkańcy Gminy mogą również korzystać z usług medycznych świadczonych w prywatnych gabinetach lekarskich.

Na terenie Gminy funkcjonuje 5 aptek z tego 4 na terenie miasta oraz punkt apteczny w Niesułkowie Kolonii.

Sfera Gospodarcza.

Znaczącymi zakładami lokalizowanymi na terenie gminy są między innymi:

- Lek S.A.
- Lidl polska
- Hermann Kirchner Polska Sp. z o.o.
- Generals Logistics Systems Poland Sp z o.o.
- Raben Polska Sp. z o.o.
- Spedimex Sp. z o.o.
- Jasper Sp. z o.o.
- Dachser Sp. o.o.
- Komfort S.A.
- Investa Sp. z o.o.
- Park Przemysłowy „Tulipan”
- Alpi-Polonia Sp. z o.o.
- Prowel Sp. z o.o.
- Corning Cable Systems Polska

- ogólnopolski system dystrybucji i wydawnictw „Azymut”
- FKW Logistic Sp. z o.o.

Poza wyżej wymienionymi zakładami na terenie gminy funkcjonują zakłady o charakterze administracyjnym oraz mniejsze zakłady o zróżnicowanym profilu. Na koniec 2006 r. funkcjonowało 770 podmiotów gospodarczych.

Stryków jest gminą niezwykle aktywną, wyróżnioną DYPLOMEM ZA ZAJĘCIE II MIEJSCA W RANKINGU „Profesjonalna Gmina Przyjazna Inwestorom” w kategorii zarządzanie rozwojem, w grupie gmin do 15 tysięcy mieszkańców – Ranking Gmin pod Patronatem Marszałka Sejmu R. P. W organizowanym corocznie przez gazetę „Rzeczpospolita” Rankingu Samorządów Gmina Stryków zajęła 15 miejsce w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich za 2007 rok, i uznana została za najlepszą gminę w województwie łódzkim.

Warunki inwestycyjne.

Atrakcyjność inwestycyjna Gminy to zdolność skłonienia inwestorów do wyboru naszego terenu jako miejsca lokalizacji inwestycji. O atrakcyjności inwestycyjnej Gminy decyduje przede wszystkim dostępność komunikacyjna, zasoby i koszty pracy, infrastruktura gospodarcza i społeczna. W Gminie systematycznie rozbudowywana jest infrastruktura. Gmina posiada w 91 % zwodociągowane tereny. Rozbudowywana jest kanalizacja. Dość dobrze rozwinięta jest sieć telekomunikacji. Gmina posiada w swojej ofercie liczne tereny pod inwestycje zlokalizowane m.in. w miejscowościach : Sosnowiec, Smolice, Rokitnica, Wola Błędowa, Wysoki, Michałówek, Dobra i innych. Do wykupu terenów przygotowuje się obecnie kilku poważnych inwestorów. Na terenie gminy operatorzy telefonii komórkowej jak: Plus, Era i Orange posiadają swoje stacje przekątnikowe. W Gminie powstaje również skrzyżowanie autostrad A-1 i A-2.

5. Diagnoza wykluczenia społecznego w Gminie Stryków.

5.1. Informacje o Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strykowie.

M-G OPS w Strykowie został powołany na mocy Uchwały Nr XV/61/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy Stryków z dnia 20 kwietnia 1990 r.

M-G OPS w Strykowie mieści się przy ul. Kościuszki 29 w budynku Przychodni Rejonowej. Ośrodek zajmuje wyremontowane pomieszczenia na pierwszym piętrze (2 pokoje pracowników socjalnych, pokój kierownika, księgowości i sekretariat). Obiady dla klientów Ośrodka wydawane są w Punkcie Wydawania Posiłków w Strykowie przy ul. Jana Pawła II 2 w budynku należącym do Parafii Św. Marcina w Strykowie. Ośrodek prowadzi także świetlicę środowiskową dla dzieci, która znajduje się w budynku Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5.2. Działania podejmowane przez M- G OPS na rzecz społeczności lokalnej:

5.2.1. opieka nad dziećmi w „Świetlicy dla dzieci z rodzin patologicznych, uzależnionych i zagrożonych”. Celem działalności świetlicy jest wspieranie rodzin w procesie wychowawczym i kształtowanie właściwych postaw społecznych. Dzieci objęte są opieką poza zajęciami szkolnymi, mają zapewnioną pomoc w odrabianiu lekcji i w nauce. Ponad to rozwijane są zainteresowania dzieci poprzez ciekawe wypełnianie czasu wolnego (gry, zabawy, spacer, wycieczki, zajęcia tematyczne i sportowe). Prowadzone są również zajęcia profilaktyczne

oraz spotkania z psychologiem. Dzieci mają zapewnione posiłki w formie podwieczorków. Świetlica współpracuje z rodzicami, szkołami i kuratorami.

5.2.2. zorganizowanie i wydawanie posiłków w „Punkcie Wydawania Posiłków”. Posiłki wydawane są od poniedziałku do piątku dla osób, którym przyznano decyzją świadczenie. W 2007 r. wydano 5392 posiłki dla 39 osób, a do 30 czerwca 2008 r. wydano 4170 posiłków dla 32 osób.

5.2.3. finansowanie obiadów w szkołach dla dzieci i osób potrzebujących.

5.2.4. świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych i schorowanych.

5.2.5. wspomaganie finansowe i rzeczowe dla osób potrzebujących.

5.2.6. realizacja Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Stryków na lata 2009 – 2012. M-G OPS w Strykowie współtworzył i będzie koordynował system przeciwdziałania przemocy, którego celem jest zarówno zwalczanie jak i łagodzenie skutków tego zjawiska poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy, wspieranie ofiar przemocy, powstrzymanie sprawców, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc, poprawa skuteczności i efektywności instytucji i osób zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. System ten skierowany jest do społeczności lokalnej, sprawców przemocy, władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi.

5.2.7. realizacja projektu systemowego „Jesteśmy razem” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII POKL: Promocja integracji społecznej. M-G OPS w Strykowie od 2008 roku aplikuje o środki unijne i realizuje działania skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem projektu jest stworzenie możliwości powrotu tych osób na rynek pracy poprzez umożliwienie nabycia lub podniesienia kwalifikacji zawodowych, oraz podniesienie kompetencji i umiejętności społecznych.

5.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia.

Wszystkim grupom społecznym udzielana jest pomoc w postaci finansowej (zasiłki celowe, okresowe, stałe) lub w niektórych przypadkach w postaci rzeczowej. Dzieciom w szkołach i osobom potrzebującym przyznaje się pomoc w postaci posiłków lub zasiłku celowego z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania” realizowanego w latach 2006 – 2009.

5.3.1. Osoby bezrobotne:

W roku 2007 udzielono pomocy dla 191 rodzin dotkniętych bezrobociem.

5.3.2. Osoby bezdomne:

Osoby bezdomne pozostające bez miejsca zamieszkania i zameldowania w zależności od stanu zdrowia kierowane są do schronisk dla osób bezdomnych lub domów pomocy społecznej. W 2007 r. pomoc w formie zasiłków została udzielona trzem osobom bezdomnym.

5.3.3. Osoby niepełnosprawne:

Osobom niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym i znacznym przyznaje się zasiłek stały w formie finansowej. W 2007 r. zasiłki stałe otrzymało 56 osób.

5.3.4. Osoby uzależnione:

Osobom uzależnionym przyznaje się pomoc w postaci rzeczowej. W 2007 r. udzielono pomocy 64 rodzinom, w których występuje problem alkoholizmu.

5.3.5. Rodziny niepełne i wielodzietne:

Osoby samotnie wychowujące dzieci i rodziny wielodzietne najczęściej mają udzielaną pomoc w postaci finansowej, ale w niektórych przypadkach matki samotnie wychowujące dzieci mogą być kierowane do odpowiednich schronisk. W 2007 r. udzielono pomocy 68 rodzinom niepełnym i 20 rodzinom wielodzietnym.

5.3.6. Osoby po opuszczeniu zakładu karnego:

Osoby te mogą liczyć na pomoc w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego w formie finansowej, w postaci uaktywniania finansowego itp.

5.3.7. Osoby w podeszłym wieku:

Osobom w podeszłym wieku i schorowanym udziela się pomocy w postaci usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunkę domową w miejscu zamieszkania. W 2007 r. z usług opiekuńczych skorzystało 35 rodzin.

5.3.8. Według danych z Komisariatu Policji Strykowie w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. stwierdzono:

- liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem) – 281, w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura Niebieska Karta) – 10.
- interwencje dotyczące przemocy w rodzinie (miejsce interwencji): miasto – 6, wieś – 4,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej (ogółem) – 10, w tym – 10 kobiet,
- liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu (ogółem) – 8, w tym – 8 mężczyzn,
- liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura Niebieskich Kart - stwierdzonych/zakończonych – 6.

Według danych z Komisariatu Policji Strykowie w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2008 r. stwierdzono:

- liczba przeprowadzonych interwencji (ogółem) – 103, w tym dotyczących przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty) – 3.
- interwencje dotyczące przemocy w rodzinie (miejsce interwencji): miasto – 2, wieś – 1,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej (ogółem) – 3, w tym – 3 kobiet,
- liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu (ogółem) – 3, w tym – 3 mężczyzn,
- liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura Niebieskich Kart - stwierdzonych/zakończonych – 3.

Tabela nr 11. Analiza stanu zagrożenia przestępczością na terenie Miasta i Gminy Stryków w okresie od 01.01.2006 do 10.06.2008 r.

L.p.	Kategoria przestępstwa:	2006	2007	2008
1.	Przestępczość o charakterze ogólnym	288	296	175
2.	Przestępczość o charakterze kryminalnym	196	229	109
3.	Bójka lub pobicie	11	2	1
4.	Kradzież	64	72	38
5.	Kradzież pojazdu	9	2	2
6.	Kradzież z włamaniem	33	38	14
7.	Rozbój	8	1	2
8.	Przestępczość narkotykowa	1	6	17
9.	Uszkodzenia mienia	19	27	11
10.	Nietrzeźwi kierowcy	63	44	46
11.	Przestępstwa drogowe	73	50	52

Źródło. Komisariat Policji w Strykowie.

Najistotniejszym problemem występującym na terenie Miasta i Gminy Stryków w zakresie bezpieczeństwa jest zapewnienie odpowiedniego porządku w ruchu na drogach. Bardzo duże natężenie ruchu przy złym stanie technicznym dróg oraz niedostatecznym

oznakowaniu szczególnie poziomym i braku wyobraźni kierowców, powoduje generowanie bardzo dużej liczby wypadków i kolizji drogowych.

Poniższe dane przedstawiają ilość wypadków i kolizji drogowych na terenie Miasta i Gminy Stryków w poszczególnych latach:

- 2006 r. – 39 wypadków i 142 kolizje.
- 2007 r. – 42 wypadki i 185 kolizji oraz 43 inne zdarzenia drogowe.
- 1 półrocze 2008 r. – 37 wypadków i 85 kolizji.

5.4. Skala ubóstwa.

Stopa bezrobocia /jaką dysponuje PUP Urząd/ dla całego powiatu zgierskiego, liczona przez GUS, na koniec sierpnia 2008 r. wynosiła 13,8%, podczas gdy przed rokiem była o 3 punkty procentowe wyższa (wynosiła 16,8%).

Na koniec września 2008 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgierzu liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 8.052 osoby, w tym 4.093 kobiety i 3.959 mężczyzn. W odniesieniu do sierpnia 2008 r. notujemy spadek bezrobocia odpowiednio o 140 i 126 osób.

Dla porównania – we wrześniu 2007 roku stan bezrobocia był na poziomie 9.929 osób, a więc o 1.877 os. wyższy niż we wrześniu bieżącego roku. Kobiet było 5.032, natomiast mężczyzn 4.897.

Tabela 12. Informacje o bezrobociu w Gminie Stryków.

	Stan bezrobocia w sierpniu 2008r.		Stan bezrobocia we wrześniu 2008r.		Wzrost/spadek do poprzedniego miesiąca	
	Ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1. Stryków – gmina miejsko - wiejska	536	260	534	253	-2	-7

Źródło: PUP w Zgierzu.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w Gminie Stryków za okres od 01-12.2007r.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzję o świadczeniu	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach:
		Ogółem:	W tym na wsi:	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	804	402	228	1028
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	56	56	29	72
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	796	395	222	1019

Źródło: Materiały wew. MGOPS w Strykowie.

Tabela 14. Powody przyznania pomocy w Gminie Stryków za okres od 01-12.2007 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej:	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach:
	Ogółem:	W tym na wsi:	
Ubóstwo	6	5	7
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	6	4	15
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	24	183
W tym wielodzietność	8	4	47
Bezrobocie	191	92	526
Niepełnosprawność	139	75	317
Długotrwała lub ciężka choroba	150	85	370
Bezradność w sprawach opiek. – wych. i prowadzenia gosp. domowego	96	64	351
W tym: rodziny niepełne	68	42	202
Rodziny wielodzietne	20	18	119
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Alkoholizm	64	25	137
Narkomania	0	0	0
Trudności z przystosowaniem do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	2	4
Brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze	0	0	0

Źródło: Materiały wew. MGOPS w Strykowie.

Do przyczyn usuwalnych można zaliczyć: bezradność, bezrobocie, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu więzienia, alkoholizm, narkomanię.

Najliczniejszą grupę rodzin podopiecznych pomocy społecznej stanowią rodziny, charakteryzujące się bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, czyli żyjących w ubóstwie z powodu długotrwale niskich dochodów. Są to rodziny małe aktywne, bierne, o niskim poziomie wykształcenia, które nie umieją i na ogół nie chcą zmienić swojej sytuacji. Na rzecz tych rodzin MGOPS prowadzi szereg form pomocowych i w wielu wypadkach udało się je zaktywizować. Bardziej skuteczne działania w tym zakresie wymagają zwiększenia kadry pracowników socjalnych, psychologów i terapeutów.

Wyznacznikiem poziomu życia mieszkańców, skali i form ubóstwa, przyczyn powodujących ubóstwo, są przede wszystkim działania w skali makrospołecznej: wysokości rent i emerytur, wielkość minimalnej płacy, ubezpieczenia zdrowotne, polityka prywatyzacyjna, brak zdolności gospodarki do utrzymania istniejących miejsc pracy i do tworzenia nowych. Efekty polityki makrospołecznej ilustrują skutki w wymiarze lokalnym.

Nie ulega wątpliwości, że rodzina w okresie transformacji w Polsce wymaga szczególnej troski samorządu terytorialnego. Istnieje potrzeba precyzyjnej oceny poziomu życia mieszkańców Strykowa, co wymaga szczegółowej diagnozy i wieloaspektowych badań, przeprowadzonych przez wyspecjalizowaną placówkę naukową, z jednoczesnym określeniem sposobów likwidacji istniejącego ubóstwa, nie dopuszczania do jego rozszerzenia się i długotrwałego pogłębiania oraz kierunków działań chroniących mieszkańców, żyjących obecnie na zadowalającym poziomie, przed popadaniem w ubóstwo.

Aby kontynuować wskazane powyżej kierunki polityki społecznej należy każdego roku prowadzić stały monitoring w zakresie oczekiwań, ocen i nastrojów mieszkańców miasta. Stałe badania pozwolą na redukcję negatywnych procesów społecznych wynikających z bezrobocia, ubóstwa, złej kondycji zdrowotnej, dezaktywizacji zawodowej.

5.5. Liczba uzależnionych.

Alkohol:

W wyniku przeprowadzonych w 2003 roku ogólnopolskich badań ustalono, że napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia (przynajmniej raz w życiu) ma za sobą 52% uczniów klas szóstych, 81% gimnazjalistów, oraz 96,7% uczniów szkół ponad gimnazjalnych. W okresie ostatniego roku alkohol piło 84,9% gimnazjalistów oraz 93,4% uczniów szkół ponad gimnazjalnych. W czasie ostatniego miesiąca przed badaniem piło jakiekolwiek napoje alkoholowe 65,8% uczniów gimnazjum oraz 78,9% uczniów szkół ponad gimnazjalnych.

Z rocznego sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2007 roku wynika że w Strykowie: w 2007 r. z 63 osobami przeprowadzono rozmowy wspierająco – motywujące oraz interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu. Do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego gminna komisja wystąpiła w stosunku do 25 osób.

W punkcie konsultacyjno – informacyjnym udzielono porad:

- osobom z problemem alkoholowym – 1340,
- dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA) – 223,
- dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym – 12,
- ofiarom przemocy w rodzinie – 122,
- sprawcom przemocy w rodzinie – 230.

Narkotyki:

Do grupy substancji psychoaktywnych innych niż alkohol należą środki dostępne legalnie tj. leki przeciwbólowe i nasenne, substancje wziewne oraz substancje niedostępne legalnie. Ogólnopolskie badania wykazały, że próby zażywania środków psychoaktywnych deklarowało ok. 40% badanej grupy młodzieży.

Najbardziej rozpowszechnionym środkiem jest marihuana - 32% wszystkich badanych stwierdziło, że przynajmniej raz w życiu zażyło marihuanę, do zażycia amfetaminy przyznało się 22% badanych. Pierwszym środkiem, po który sięgają młodzi ludzie jest marihuana - 16% wszystkich badanych.

Do najbardziej znanych środków należą: marihuana/haszysz, amfetamina oraz środki uspokajające/nasenne.

5.6. Problem sieroctwa.

Sieroctwo, rozumiane jako sytuacja faktycznego braku opieki nad dzieckiem ze strony własnej rodziny, jest zjawiskiem które dotyka nieliczną grupę dzieci, jednak wymaga szczególnej uwagi ze względu na zagrożenie pozostawianiem na marginesie społecznym w środowisku lokalnym. Wyróżniamy sieroctwo naturalne (gdy rodzice naturalni nie żyją), oraz społeczne (gdy opieka rodzicielska nie jest sprawowana prawidłowo).

Sieroctwo społeczne jest zjawiskiem bardziej skomplikowanym niż sieroctwo naturalne, stąd trudniej określić faktyczną liczbę takich dzieci. Sierotami społecznymi mogą być dzieci porzucone przez rodziców i pozbawione opieki, mimo tego, że ich rodzice żyją lub dzieci będące w sytuacji zerwania więzi emocjonalnej między rodzicami a dziećmi nawet mimo przebywania stale lub czasowo pod jednym dachem. Dominującym doświadczeniem takiego dziecka jest poczucie osamotnienia.

Według danych z PCPR-u w Zgierzu na terenie powiatu w 2007 r. było 27 dzieci będącymi sierotami naturalnymi (dane te dotyczą dzieci przebywających w rodzinach zastępczych) oraz 388 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W gminie Stryków w listopadzie 2008 r. było 13 rodzin zastępczych, w których przebywało 15 małoletnich dzieci.

W placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu zgierskiego w 2007 r. przebywało 91 wychowanków (w tym z terenu Gminy Stryków 5).

5.7. Problem osób niepełnosprawnych.

Instytucją działającą na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu zgierskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. PCPR zajmuje się obsługą osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji społecznej (turnusy rehabilitacyjne, likwidacja barier funkcjonalnych).

Na terenie miasta i gminy Stryków w 2007 roku zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności otrzymywało 168 osób (dane z Urzędu miasta i gminy), MGOPS skierował w 2008 roku 3 osoby do Domu Pomocy Społecznej. Łącznie w Domach Pomocy Społecznej przebywa 17 osób z terenu Gminy.

Osobom niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym i znacznym przyznaje się zasiłek stały w formie finansowej. W 2007 r. zasiłki stałe otrzymało 56 osób.

6. Analiza SWOT.

Kolejną czynnością w budowie Strategii jest wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w gminie Stryków. Do zrealizowania tego zadania posłużyła diagnoza społeczno - gospodarcza wykazana jako raport o stanie gminy w dokumencie „Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2006 z przedłużonym okresem programowania do roku 2013”.

Wykorzystano analizę SWOT, która polega na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych niezależnych, lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia (mocne i słabe strony), oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie (szanse i zagrożenia).

Tabela 15. Macierz SWOT – schemat.

Cechy wewnętrzne	Mocne strony	Słabe strony
Cechy zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	Cechy pozytywne	Cechy negatywne

W prezentowanej tabeli poszczególne określenia oznaczają:

Mocne strony - to pozytywne zjawiska wynikające z samej organizacji (np. wysoki poziom wiedzy kadry, znajomość lokalnych uwarunkowań)

Słabe strony - to negatywne zjawiska wpływające na ograniczenie szans i możliwości rozwojowych organizacji, na które ma ona wpływ (np. słaba komunikacja wewnętrzna, brak koordynacji działań)

Szanse - to pozytywne zjawiska, które stwarzają możliwości rozwojowe niezależne od działań organizacji (np. położenie geograficzne)

Zagrożenia - to negatywne zjawiska wypływające z otoczenia organizacji, niezależne od jej działań (np. niedoskonałość rozwiązań prawnych, konkurencyjność sąsiednich podmiotów, pogarszanie wskaźników makroekonomicznych) Wybór poszczególnych dziedzin do tabel analizy SWOT warunkowany jest tematem opracowania i wiąże się z tymi sferami funkcjonowania gminy, które w sposób pośredni lub bezpośredni wpływają na politykę społeczną

Tabela 16. Mocne Strony.

Mocne strony:
- skrzyżowanie autostrad A1 i A2 - wolne tereny pod inwestycje, - środowisko naturalne, - infrastruktura techniczna – duży stopień zwodociągowania, rozbudowa kanalizacji - rezerwy oczyszczalni ścieków, - telefonizacja - dobra infrastruktura energetyczna, - inwestycje z budżetu miasta, - oferta kulturalna oraz aktywność sportowa i rekreacyjna w mieście, - walory przyrodnicze gminy

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryków.

Tabela 17. Słabe Strony.

Słabe strony:
- bezrobocie długookresowe, w szczególności wśród osób w wieku produkcyjnym - spadek przedsiębiorczości, - malejąca dynamika przyrostu ilości podmiotów gospodarczych, - brak sieci gazowej, - zły stan techniczny dróg,

- brak instytucji wspierania przedsiębiorczości,
- brak informacji gospodarczej,
- marazm w budownictwie wielorodzinnym,
- niewydolny układ komunikacyjny,
- zły stan domów komunalnych,
- słabe zaplecze sanitarne miasta,
- brak systemu monitoringu środowiska,
- brak całodobowej opieki ambulatoryjnej,
- brak mieszkań dla ludzi ubogich,
- niskie nakłady finansowe na pomoc społeczną,
- brak ścieżek rowerowych,
- brak punktu informacji turystycznej,
- niewystarczające połączenia komunikacyjne
- zbyt niskie nakłady na promocję kultury i sportu,
- brak współpracy z miastami zagranicznymi na zasadzie związków bliźniaczych,
- niewystarczająca ilość miejsc zabaw dla dzieci i młodzieży.

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryków.

Tabela 18. Szanse.

Szanse:
- zachowanie walorów środowiska naturalnego, - rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej, - otwarcie na rynki zagraniczne, - poprawa bezpieczeństwa, - współpraca międzygminna, w tym w ramach tzw. związków bliźniaczych, - napływ kapitału zagranicznego, - możliwość zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na tereny pod przemysł i usługi produkcyjne, - dalsza decentralizacja finansów publicznych.

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryków.

Tabela 19. Zagrożenia.

Zagrożenia:
- zła sytuacja gospodarcza Polski, - chaos w finansach publicznych, - marginalizacja regionu łódzkiego, - brak instrumentów wspierania przedsiębiorczości i redukcji bezrobocia, - niespójny i niestabilny system prawny,

- skażenie środowiska naturalnego,
- brak poczucia bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa socjalnego,
- niestabilna polityka państwa i samorządów wyższych szczególnie wobec służby zdrowia, opieki społecznej i edukacji,
- odpływ na zewnątrz ludzi młodych,
- nieadekwatny podział środków finansowych w stosunku do ilości zadań przekazanych gminom,
- brak środków pomocowych na inwestycje regionalne lub ponadregionalne, kierowane do dużych ośrodków.

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryków.

6.1. Analiza SWOT w obszarze działalności pomocy społecznej na terenie Gminy Stryków.

Tabela 20. Mocne Strony.

Mocne strony:
- współpraca z kuratorami, - współpraca z Policją, - współpraca ze szkołami, - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - wsparcie Gminy, - funkcjonowanie Punktu Wydawania Posiłków, - funkcjonowanie „Świetlicy dla dzieci z rodzin patologicznych uzależnionych i zagrożonych”, - program rządowy „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”, - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, - wykwalifikowana kadra Ośrodka Pomocy Społecznej, - funkcjonowanie Jednostki Robót Publicznych

Źródło: Opracowanie własne MGOPS-u w Strykowie.

Tabela 21. Słabe Strony.

Słabe strony:
- brak żłobków, - brak domów dziennego pobytu dla osób starszych, - brak mieszkań socjalnych, - brak schroniska dla osób bezdomnych, - brak hotelu dla samotnych matek i ofiar przemocy, - brak zaangażowania organizacji pozarządowych w działania w zakresie pomocy społecznej, - brak sieci poradnictwa specjalistycznego dla rodzin.

Źródło: Opracowanie własne MGOPS-u w Strykowie.

Tabela 22. Szanse.

Szanse:
- programy unijne, - szkolenia, - programy rządowe, - strategie rozwiązywania problemów społecznych, - tworzenie i wdrażanie specjalistycznych programów pomocowych.

Źródło: Opracowanie własne MGOPS-u w Strykowie.

Tabela 23. Zagrożenia.

Zagrożenia:
- roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej, - konsumpcyjny styl życia społeczeństwa, - niskie zainteresowanie podjęciem pracy przez klientów pomocy społecznej, - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - niewydolność wychowawcza rodzin, - brak reakcji społeczności lokalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - wzrost bezrobocia, - zmniejszenie środków finansowych dla Ośrodka Pomocy Społecznej na realizację działań.

Źródło: Opracowanie własne MGOPS-u w Strykowie.

7. Planowane działania strategiczne w Gminie Stryków.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia swoim mieszkańcom to kluczowe zadanie władz gminy Stryków. W myśl nowoczesnie rozumianej polityki społecznej polegać to ma nie tylko na pomocy materialnej, lecz także w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Ważną kwestią jest uwzględnienie osób wykluczonych społecznie, które z różnych przyczyn nie włączają się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej.

Podstawowym warunkiem poprawy tego stanu rzeczy, i skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom społecznym, jest podwyższanie świadomości mieszkańców gminy na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk. Należy też nakreślić zasady i możliwości zapobiegania ich powstawaniu.

Ponadto sfera społeczna wymaga wsparcia finansowego, które umożliwi realizację usług publicznych na zadowalającym poziomie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Cel strategiczny zostanie zrealizowany poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

Cel strategiczny:

***„Poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców,
z troską o los osób wykluczonych społecznie
i zagrożonych takim wykluczeniem”.***

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu w razie piętrzących się kłopotów.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej gminy Stryków pozwoliła wyodrębnić **7 obszarów operacyjnych (szczegółowych)**, które uznano za priorytetowe w realizacji celu strategicznego.

Cele operacyjne:

- I. Wsparcie dla rodzin dotkniętych ubóstwem.**
- II. Ograniczenie bezrobocia na terenie gminy oraz łagodzenie jego negatywnych skutków społecznych.**
- III. Zwalczanie problemu alkoholizmu oraz łagodzenie negatywnych skutków tego zjawiska.**
- IV. Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.**
- V. Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych.**
- VI. Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych.**
- VII. Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie.**

7.1. Wsparcie dla rodzin dotkniętych ubóstwem.

W kraju od kilku lat zaobserwować można zubożenie pewnej części populacji. Corocznie coraz większy procent ludności znajduje się poniżej granicy ubóstwa. Dzieje się tak pomimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków w Polsce, a rozbieżność ta powoduje zwiększenie stopnia zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie.

W szczególnie trudnej sytuacji są pojedyncze osoby bądź też całe rodziny dotknięte problemem długotrwałego ubóstwa. Wymusza ono szereg zmian w stylu życia, powoduje zwiększanie się poczucia beznadziejności oraz negatywnie wpływa na podejmowane decyzje. Często prowadzi do rezygnacji z podstawowych dóbr - żywności, leków czy też przyborów szkolnych. Pogłębia to beznadziejność i tak już trudnej sytuacji, tym bardziej, że wzrastają potrzeby dodatkowych nakładów finansowych (coraz droższe leki na zalecenie nie leczonych dolegliwości, korepetycje dla dzieci itp.).

Brak możliwości realizacji podstawowych potrzeb często powoduje spadek poziomu życia, zaniedbania w sprawach wychowawczo - opiekuńczych. Często na skutek tego powstają kolejne niekorzystne zjawiska: alkoholizm, narkomania, przestępczość, przemoc w rodzinie, osłabienie więzi rodzinnych itp. Należy przedsięwziąć szereg działań mających na celu niwelowanie tych negatywnych zjawisk lub całkowite ich wykluczenie.

Szczególny nacisk trzeba położyć na zahamowanie procesu dziedziczenia biedy i negatywnych wzorców wyniesionych z domów, wpajać już najmłodszym podstawowe wartości rodzinne i wskazywać możliwości rozwojowe.

Tabela 24. Wsparcie dla rodzin dotkniętych ubóstwem.

Wsparcie dla rodzin dotkniętych ubóstwem.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Wsparcie finansowe najuboższych rodzin (np. świadczenia rodzinne, zasiłki, stypendia dla dzieci i młodzieży). 2. Działania polegające na udzielaniu świadczeń w formie niepieniężnej w miejscu zamieszkania. 3. Organizowanie robót publicznych i prac społecznie - użytecznych w celu złagodzenia skutków ubóstwa. 4. Pomoc psychologiczna oraz doradztwo zawodowe dla potrzebujących - wskazanie umiejętnego sposobu odkrycia i wykorzystania własnych zasobów. 5. Stała weryfikacja przyznawanych świadczeń (głównie pieniężnych), tak, aby przyznawana pomoc trafiała do osób rzeczywiście jej potrzebujących. 6. Rozwój agroturystyki, stanowiący dodatkowe źródło dochodów dla mieszkańców.	☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie ☐ Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu	2009 - 2015

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. Ograniczenie bezrobocia na terenie gminy oraz łagodzenie jego negatywnych skutków społecznych.

Wyodrębnienie tego obszaru w niniejszej strategii wynika z diagnozy sytuacji społeczno - gospodarczej gminy. Bezrobocie jest czynnikiem powodującym szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza strefę ubóstwa. Prowadzi do obniżenia standardu życia, sprzyja izolacji społecznej, pogarsza stan zdrowia, staje się wynikiem utraty kwalifikacji zawodowych, wpływa na wzrost konfliktów społecznych i zachowań patologicznych.

Ponadto bezrobocie występujące zwłaszcza w sektorze rolnictwa ma głównie charakter ukryty i nie jest możliwe do oszacowania, tym samym i walka z nim jest niemożliwa.

W zwalczaniu bezrobocia nie pomaga również postawa niektórych mieszkańców, która charakteryzuje się małą mobilnością zawodową, roszczeniową postawą wobec Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz niechęcią do współpracy na rzecz zmiany swojej trudnej sytuacji.

Pomimo tego istnieje duża szansa na przywrócenie choć części osób bezrobotnych czy biernych zawodowo na rynek pracy przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów. Do instrumentów tych należą szeroko rozumiane usługi rynku pracy, obejmujące: szkolenia, doradztwo, pośrednictwo czy inne formy wsparcia. Właśnie szereg tych inicjatyw należy wprowadzić na terenie gminy Stryków, aby skutecznie zwalczać istniejące bezrobocie.

Tabela 25. Ograniczenie bezrobocia na terenie gminy oraz łagodzenie jego negatywnych skutków społecznych.

Ograniczenie bezrobocia na terenie gminy oraz łagodzenie jego negatywnych skutków społecznych.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami pozarządowymi w celu przygotowania i realizacji projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (organizowanie szkoleń, przekwalifikowanie) tzw. Poszerzanie kwalifikacji bezrobotnych. 2. Podejmowanie działań na rzecz powstawania nowych miejsc pracy w gminie. 3. Wprowadzenie zachęty dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości. 4. Stworzenie mini przedszkoli lub mini żłobków o charakterze rodzinnym, umożliwiających rodzicom swobodne podjęcie zatrudnienia. 5. Kierowanie do robót publicznych i prac interwencyjnych osób najbardziej zaangażowanych w poszukiwanie pracy. 6. Promowanie dobrych i skutecznych wzorców wychodzenia z bezrobocia. 7. Rozwój usług socjoterapeutycznych. 8. Wykorzystanie atutów turystyczno - wypoczynkowych gminy poprzez rozwój infrastruktury około turystycznej.	☐ Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu ☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie ☐ Szkoły ☐ Pracodawcy (staże)	2009 - 2015

Źródło: Opracowanie własne.

7.3. Zwalczanie problemu alkoholizmu oraz łagodzenie negatywnych skutków tego zjawiska.

Jednym z dominujących zagrożeń we współczesnym świecie jest szerząca się plaga alkoholizmu. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, która zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Ważne jest aby osoba uzależniona potrafiła przyznać się do bezsilności wobec alkoholu i braku umiejętności kierowania swoim życiem.

Szczególnie zatrważający jest fakt, iż z roku na rok obniża się wiek osób sięgających po alkohol. Nastolatki nieraz sięgają po niego, aby zmanifestować swoją niezależność lub wyrazić bunt wobec dorosłych. Są także mało odporni na presję rówieśników i zdolni do robienia bardzo ryzykownych rzeczy tylko po to, aby zaimponować kolegom. Należy położyć nacisk na uświadamianie o skutkach nadużywania alkoholu, kreować wzorce godne naśladowania.

Szczególnie ważnym problemem jest nadużywanie alkoholu w rodzinie, a jeżeli ktoś z członków rodziny pije w sposób nałogowy, to cała rodzina doznaje szkody. Alkoholizm jest chorobą całej rodziny i wszyscy zostają wciągnięci w bolesny, uszkadzający wir powstający wokół tego, który pije. Życie rodzinne może być poważnie zaburzone przez alkohol także wtedy, gdy ktoś z członków rodziny jest dopiero na drodze do uzależnienia - upija się okresowo, ale nie występują u niego jeszcze w pełni objawy choroby. Dzieci, które wychowują się w rodzinach, z występującym nadużywaniem napojów alkoholowych żyją z poczuciem zagrożenia, cierpią i uczą się szczególnych sposobów postępowania, które im utrudniają życie. Doświadczenia dziecka z rodziny alkoholowej to doświadczenia totalnego zagubienia i chaosu - nigdy nie wiadomo na co można liczyć, ponieważ wszystko zależy od chwilowego nastroju osoby uzależnionej czy z problemem alkoholowym.

Następstwa społeczne wynikające z nadużywania alkoholu są bardzo poważne gdyż alkoholizm powoduje zazwyczaj rozbięcie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy i obniżenie jej jakości. Jest jednym z głównych czynników w rozwoju przestępczości, także znaczna część wypadków komunikacyjnych i zawodowych związana jest z używaniem alkoholu.

W zdecydowanej większości przypadków, bez fachowej pomocy, osoba uzależniona nie potrafi sama sobie pomóc, co nie oznacza, że powinna być zwolniona od odpowiedzialności za swoje postępowanie. Jeżeli ktoś po pijanemu narusza prawo, zasady moralne, krzywdzi innych lub powoduje straty materialne, powinien za to ponosić odpowiedzialność, tak jak wszyscy ludzie.

Władze gminy przy pomocy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie monitorują osoby borykające się z problemem alkoholowym i oferują pomoc terapeutyczną. Powinny nadal wspierać rodziny, w których występuje zjawisko alkoholizmu, dążyć do zwiększenia dostępności do specjalistycznej pomocy terapeutycznej, prawnej i psychospołecznej, oraz rozwijać działalność profilaktyczną.

Tabela 26. Zwalczanie problemu alkoholizmu oraz łagodzenie negatywnych skutków tego zjawiska.

Zwalczanie problemu alkoholizmu oraz łagodzenie negatywnych skutków tego zjawiska.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej dla dzieci i młodzieży poprzez zwiększanie świadomości o negatywnych skutkach spożywania alkoholu. 2. Oferowanie osobom dotkniętym i zagrożonym problemem uzależnienia pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 3. Dozorowanie, monitorowanie zjawiska spożywania alkoholu, zwłaszcza wśród ludzi młodych. 4. Tworzenie warunków do powstania pozalekcyjnych klubów i kół zainteresowań w oparciu o bazę szkolną, sportową i centra kultury jako alternatywa do alkoholu. 5. Rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do edukacji polegającej na promocji zdrowego stylu życia. 6. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. 7. Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie ☐ Szkoły ☐ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu	2009 - 2015

Źródło: Opracowanie własne.

7.4. Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.

Kluczowym zagadnieniem do rozwiązania w tym obszarze jest stworzenie na terenie gminy miejsc rekreacji i spędzania wolnego czasu dla młodzieży. Problem ten najskuteczniej rozwiązałoby ciągle poszerzanie działalności Domu Kultury w Strykowie oraz powstanie innych Centrów Kultury na terenie Gminy Stryków. Młodzież mogłaby na miejscu rozwijać zainteresowania i talenty, zarówno te intelektualne, jak i sportowe. Uprawianie sportu, oprócz dużych wartości wychowawczych, angażuje także wolny czas, zapobiegając w ten sposób popadaniu w nałogi i uzależnienia oraz rodzeniu się patologii. Aktywizacja młodzieży w kierunku sportowym wymaga przede wszystkim odpowiedniej bazy sportowej, która będzie rozbudowywana i modernizowana głównie w oparciu o szkolne obiekty sportowe oraz boiska wiejskie, budowane przy udziale mieszkańców danej wsi.

W skuteczny sposób przyczynić się to powinno do ograniczenia demoralizacji, przestępczości i różnego rodzaju eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Ciekawą ofertą (adekwatną do potrzeb współczesnej młodzieży) byłoby stworzenia powszechnego punktu dostępu do Internetu, stanowiłby zarówno miejsce rozrywki jak i cenne źródło pozyskiwania informacji.

Władze gminy powinny zadbać także o stworzenie atrakcyjnej oferty zatrudnienia na terenie gminy dla młodych ludzi. Właśnie w tej grupie, wchodzącej dopiero na rynek pracy, zjawisko bezrobocia jest powszechne. Rozpoczynanie życia zawodowego od pobierania zasiłku może wywołać negatywne i głębokie skutki w sferze społecznej, czego przykładem jest emigracja ludzi w celu znalezienia pracy do większych ośrodków miejskich, a nawet za granicę. Stąd też konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na pobudzenie aktywności społeczno - gospodarczej w tej grupie ludności.

Władze gminy powinny tak pokierować polityką gminy aby zachęcić młodzież do zostania na miejscu. Dać im możliwość rozwoju, pamiętając o tym, iż to właśnie przede wszystkim ludzi młodzi są nadzieją dla gminy i jej mieszkańców.

W szkołach istotną kwestią powinno być prowadzenie działalności wychowawczej, kształtowanie świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa zdolnego do rozwiązywania swoich problemów życiowych. Należy wpajać już najmłodszym, iż powinno się dbać o wiedzę, rozwijać własne talenty i zainteresowania.

Tabela 27. Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.

Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Rozwinięcie istniejących sieci ogólnodostępnych punktów korzystania z Internetu dla wszystkich zainteresowanych. 2. Wzrost oferty zatrudnienia dla ludzi młodych - zatrzymanie ich na terenie gminy. 3. Stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych metod spędzania wolnego czasu (świetlice szkolne, kółka zainteresowań, zajęcia sportowe itp.). 4. Powstanie Centrum Kultury w celu poprawy oferty kulturalno - rozrywkowej. 5. Utworzenie sieci świetlic środowiskowych dostępnych dla wszystkich dzieci. 6. Wprowadzenie funduszy stypendialnych dla młodzieży najbardziej uzdolnionej, niepełnosprawnej i pochodzącej z ubogich rodzin. 7. Rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do niej. 8. Ułatwienie dostępu (także informacji) do sieci poradnictwa i wspierania w sytuacjach kryzysowych i poradnictwa zawodowego dla młodzieży.	☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie ☐ Stowarzyszenia wspierające ☐ Szkoły ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie	2009 - 2015

Źródło: Opracowanie własne.

7.5. Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych.

Należy wspierać procesy rozwojowe niepełnosprawnych, w tym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, aby umożliwić im osiągnięcie samodzielności w życiu dorosłym. W przypadku niepełnosprawnych dzieci najważniejsza staje się ich rehabilitacja zdrowotna, dostęp do lekarzy specjalistów, turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów oraz dostęp do edukacji poczynając od przedszkoli po uniwersytety.

Szczególne znaczenie w wyrównywaniu szans i integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem na terenie Gminy Stryków odgrywają działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej. W przypadku planowania działań z zakresu integracji zawodowej osób niepełnosprawnych należy dążyć do poprawy poziomu przygotowania zawodowego i zwiększenia możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Obecnie budynki użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Stryków nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Osoby te napotykają bariery, które znacznie utrudniają im dostęp do urzędów, lekarzy, szkół.

Zwiększenie zdolności osób niepełnosprawnych do zatrudnienia można osiągnąć poprzez prowadzenie szkoleń zawodowych i kursów przekwalifikowań zgodnie z potrzebami rynku. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jak i cała władza gminy, powinny propagować społeczną akceptację i integrację osób niepełnosprawnych. Za sprawą przeprowadzonych na terenie gminy ankiet dostrzega się potrzebę rozbudowy infrastruktury społecznej w zakresie rehabilitacji, zaadaptowania budynku, w którym rehabilitacja ta by się odbywała.

Szansą dla poprawy sytuacji niepełnosprawnych na terenie gminy jest możliwość skorzystania z unijnych funduszy strukturalnych, szczególnie z Europejskiego Funduszu Społecznego. Wraz z wiekiem stan zdrowia ludzi starszych i ich sprawność pogarszają się.

Mimo generalnie złego stanu zdrowia osób starszych, w ograniczonym zakresie korzystają oni z opieki medycznej (szczególnie ambulatoryjnej) i pielęgnacyjnej. Wynika to między innymi z ograniczonej sprawności i mobilności przestrzennej, a także z konieczności ponoszenia odpłatności za pewien zakres świadczeń lekarskich, pielęgnacyjno - rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Tworzenie warunków sprzyjających godnej i aktywnej starości powinno następować poprzez wspomaganie jednostek w radzeniu sobie z kryzysami typowymi dla tego wieku, zapewnienie ludziom starym odpowiedniej pozycji w społeczeństwie oraz kształtowanie pozytywnego obrazu starości w świadomości społecznej a integracji w starzejącym się społeczeństwie sprzyja rozwój środowiskowej formy opieki nad osobami starszymi.

Gmina powinna zapewnić, zarówno osobom niepełnosprawnym jak i starszym udział w życiu społecznym, kulturalnym, sporcie, turystyce i rekreacji.

Tabela 28. Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych.

Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych. 2. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych (także w miejscu zamieszkania). 3. Edukacja dzieci i dorosłych w zakresie przybliżenia problemów osób niepełnosprawnych. 4. Adaptacja szkół do potrzeb niepełnosprawnych fizycznie, tworzenie klas integracyjnych, przygotowanie kadry nauczycielskiej do prowadzenia zajęć w klasach integracyjnych oraz rozwój kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych. 5. Pomoc w okresowym wyręczaniu opiekunów rodzinnych. 6. Wsparcie dla inicjatyw integracyjnych i kulturalnych osób starszych i niepełnosprawnych (grupy samopomocowe, Kluby Seniora itd.). 7. Wprowadzenie środowiskowej formy opieki nad osobami w podeszłym wieku. 8. Wspieranie różnych form samopomocy. 9. Utrzymanie transportu osobom mającym trudności w poruszaniu się, rozszerzenie bazy transportowej w zależności od potrzeb.	☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ SP ZOZ ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie ☐ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu ☐ Szkoły	2009-2015

Źródło: Opracowanie własne.

7.6. Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych.

Problem patologii jest niesamowicie trudny do zdiagnozowania, a wynika to często z powszechnego podejścia tak osób jak i całych rodzin do tematu traktowanego jako tabu, które uniemożliwia otwarte mówienie o sprawach i problemach kłopotliwych, wstydlivych itp.

Jednym z patologicznych zjawisk jest przemoc fizyczna, która z roku na rok, choć przy dużym nacisku na walkę z nią, wzrasta. Szczególnie zatrważający jest fakt, iż najczęściej ofiarami przemocy są dzieci. Doświadczają one agresji w różnych środowiskach, najczęściej w szkole, rzadziej w domach rodzinnych. Przemoc fizyczna w rodzinie, moralne znęcanie się nad członkami rodziny, czy nadużywanie alkoholu mogą być przyczyną, jak również skutkiem innych patologicznych zjawisk. Prowadzą do osłabienia więzi rodzinnych, rozpadu małżeństw a nawet do rozwoju przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

Kolejnym problemem pomimo szeregu kampanii propagujących informacje o szkodliwości spożywania alkoholu jest spożywanie go przez coraz to młodsze społeczeństwo. Wynika to z łatwości dostępu do alkoholu i ubogiej oferty spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi, którzy właśnie często za sprawą alkoholu urozmaicają sobie życie i czas wolny.

Mało jest natomiast danych na temat zażywania narkotyków (na terenie gminy nie odnotowano jak do tej pory żadnego przypadku). Nie można jednak wykluczyć, iż problem ten w jednostkowych przypadkach, zwłaszcza wśród młodzieży sporadycznie występuje lub pojawi się w najbliższym czasie. Dlatego, nawet nie mając jeszcze danych o ilości i skali tego zjawiska należy informować o niekorzystnych konsekwencjach spożywania substancji psychoaktywnych, zgodnie z zasadą - „lepiej zapobiegać niż leczyć”.

Najlepszym sposobem na reagowanie i zwalczanie negatywnych zjawisk społecznych jest profilaktyka. Negatywna ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczania. Dlatego też władze gminy powinny systematycznie monitorować wszelkiego rodzaju zachowania patologiczne.

MGOPS będzie koordynatorem i realizatorem Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stryków na lata 2009 – 2011.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie będzie natomiast realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stryków, oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stryków.

Tabela 29. Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych.

Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Niwelowanie niekorzystnych tendencji dziedziczenia ubóstwa i patologii wśród rodzin dotkniętych tymi problemami. 2. Realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych w celu integracji osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka. 3. Informowanie rodzin dotkniętych problemem patologicznym o dostępnych formach pomocy. 4. Promocja wartości rodzinnych (edukacja w zakresie nowoczesnych metod wychowawczych). 5. Działania korekcyjno – edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie. 6. Wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych które służą rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przemocy. 7. Działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie narkomanii, leczenie i rehabilitacja, oraz badania i monitoring skali problemu w Gminie. 8. Współpraca wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za nadzór celu. 9. Prowadzenie szkoleń sprzedawców z zakresu sprzedaży produktów alkoholowych.	☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie ☐ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie ☐ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu ☐ SP ZOZ ☐ Szkoły ☐ Kościół ☐ Policja	2009 - 2015

Źródło: Opracowanie własne.

7.7. Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie.

Ustawowym zadaniem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin, które same nie są w stanie poradzić sobie z różnego rodzaju problemami.

Wzmocnienie działań Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie może nastąpić poprzez przywrócenie funkcji integracji i aktywizacji społecznej, które były ograniczane w konkretnych działaniach poprzez stereotypową wizję o wyłącznie interwencyjnym charakterze polityki społecznej.

Z uwagi na istotny wpływ działań władzy samorządowej w tym działalności MGOPS na kształtowanie ogólnego wizerunku gminy, konieczne jest stałe podnoszenie jakości usług publicznych oraz sprawności struktur instytucjonalnych.

Najsukuteczniejszą drogą prowadzącą do realizacji tych zadań jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry zarządzającej oraz kadry urzędniczej w gminie. W ramach realizacji celu przewiduje się udział w szkoleniach z zakresu tematyki związanej z działaniami urzędu gminy, szkolenia specjalistyczne pomocy społecznej, przygotowywania wniosków w ramach programów pomocowych itp.

Działania MGOPS w Strykowie powinny się skupić na doprowadzeniu do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i całych rodzin oraz doprowadzeniu do integracji tychże osób i rodzin ze środowiskiem. Poza tym celem działalności MGOPS jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Tabela 29. Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie.

Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie.		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Współpraca MGOPS z organizacjami społecznymi i koordynacja wspólnie podejmowanych działań. 2. Udział pracowników MGOPS w szkoleniach, kursach, warsztatach. 3. Wymiana doświadczeń, korzystanie z pozytywnych wzorców innych gmin. 4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi. 5. Intensyfikacja szkoleń dla pracowników socjalnych wspólnie z innymi podmiotami: policją, kuratorami sądowymi, urzędem pracy, sądami, organizacjami pozarządowymi itp. w celu poprawy jakości pracy.	☐ Burmistrz Miasta Gminy ☐ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie ☐ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu ☐ Stowarzyszenia wspierające.	2009 - 2015

6. Organizacja szkoleń specjalistycznych dla pracowników socjalnych w zakresie pracy z grupami klientów pomocy społecznej dotkniętymi określonymi dysfunkcjami typu: bezrobocie, alkoholizm i narkomania, choroby psychiczne, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie. 7. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie.		
---	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

8. Metody realizacji celów.

Realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przewodniczyć będzie Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Formułując metody i kolejność działań poszczególnych akcji władze określą również zagrożenia na drodze realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Realizacji założonych celów Strategii posłużą, dające szansę na zrealizowanie podstaw rozwoju ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stryków, następujące metody:

8.1. Metody aktywizujące.

Można przytoczyć wiele definicji aktywności, w których sedno sprawy sprowadza się do stwierdzenia, iż aktywność człowieka ma określony kierunek wyznaczony przez cel, któremu podporządkowany zostaje jej przebieg.

Metody aktywizujące przywiązują dużą wagę do łączenia teorii z praktyką, rozwijania wiedzy dotychczas posiadanej i wykorzystywania jej do rozwiązywania konkretnych problemów, do pracy grupowej. Przyjęcie tej metody oznacza, świadome włączenie osób z tzw. kategorii ryzyka w zmianę ich sytuacji. Należy im uświadomić cel ich działania wraz z umotywowaniem potrzeby jego osiągnięcia.

Poprzez pobudzenie aktywności, inteligencji, ale też przede wszystkim wyobraźni, emocji i pomysłowości dąży się do poprawy zaistniałej negatywnej sytuacji. Człowiek jest w stanie ocenić swój wkład pracy, dokonać samooceny, jak również jest oceniany przez grupę.

8.2. Metody integrujące.

Metody integrujące wzmacniają lokalne więzi społeczne w czasie wspólnych działań, czy to na rzecz osób z grupy ryzyka, czy też na rzecz dobrych praktyk. Przekształca się tu np. konflikt międzygrupowy we wspólny problem, który strony konfliktu usiłują rozwiązać.

Zamiast tłumienia konfliktu lub poszukiwania kompromisu, strony otwarcie próbują znaleźć rozwiązanie możliwe do przyjęcia dla wszystkich (negocjacje bez porażek).

8.3. Metody profilaktyczne.

Profilaktyka jest działaniem, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego zjawiska w konkretnej społeczności, jak też promowanie alternatywnych zjawisk w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

Metody profilaktyczne minimalizują przyczyny generujące trudne sytuacje życiowe. Należy uświadamiać ludzi, że konflikty i wszelkiego rodzaju niepowodzenia są naturalną częścią naszego życia i trzeba je rozwiązywać przy pomocy zdrowych sposobów, a nie sięgać po alkohol i narkotyki. Istotnym elementem powodzenia tej metody są ćwiczenia zachowań asertywnych.

Metody profilaktyczne pogłębiają naszą świadomość dotyczącą przyczyn uzależnień, zagrożeń z nich wynikających oraz obrony przed uzależnieniami. Wskazują możliwości radzenia sobie z problemem uzależnień, korzystania z pomocy i wsparcia innych.

8.4. Metody weryfikujące.

Wskazują związki między teorią a praktyką, a tym samym utopijność bądź realność przyjętych teorii. W celu zweryfikowania przyjętych założeń przewiduje się zaangażowanie społeczności lokalnej, której poglądy na dane zagadnienie analizowane będą za pomocą ankiet.

Proces ten pozwoli na wykluczenie zbędnych działań tym samym przyczyni się do podjęcia prac nad najistotniejszymi problemami, z którymi przyszło borykać się mieszkańcom gminy Stryków.

8.5. Metody wykluczające.

„Wykluczenie społeczne” oznacza ograniczenie możliwości korzystania z dóbr, które powinny być dostępne wszystkim - w życiu gospodarczym, społecznym i obywatelskim. Większość ludzi kojarzy ten fakt z wyłączeniem osoby z danej społeczności lub z marginesem społecznym, w konsekwencji doprowadzi to do braku akceptacji w środowisku.

Można też pojęcie to interpretować jako brak możliwości korzystania z życia społecznego. Najczęstszą przyczyną prowadzącą do wykluczenia społecznego jest bezrobocie, alkoholizm, a także ubóstwo i choroby psychiczne.

Dlatego też Gmina Stryków powinna przedsięwziąć szereg działań pomocowych w celu złagodzenia negatywnych zjawisk, kładąc w pierwszej kolejności nacisk na pomoc kobietom samotnie wychowującym dzieci oraz ofiarom patologii życia rodzinnego. Są to jednocześnie grupy w dużym stopniu zagrożone ubóstwem.

8.6. Metody niwelujące.

Są to metody rozwiązujące problemy, zjawiska lub niepożądane sytuacje. Za pomocą różnego rodzaju akcji informacyjnych, władze gminy wraz Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, przyczynią się do zahamowania szerzących się na terenie Gminy Stryków patologii i innych groźnych zdarzeń.

Tylko stały monitoring takich niepożądanych incydentów jest gwarancją poprawy sytuacji oraz pozwala na niwelowanie ich niejako w zarodku, u źródła powstawania.

9. Preliminarz.

Finansowanie rozwoju gminy stanowi kluczową kwestię w zakresie wdrażania

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawowym źródłem finansowania zadań będą środki budżetu gminy, jednakże bez pozyskania funduszy zewnętrznych nie będzie możliwa pełna realizacja zapisów Strategii.

Dlatego też pozyskiwanie środków pomocowych na wykonywanie projektów rozwojowych gminy traktowane będzie w sposób priorytetowy.

Zakłada się, iż środki finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych pochodzących z budżetu gminy
- środków przekazanych gminie z budżetu państwa (dotacje)
- możliwych do pozyskania środków funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)
- środków pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Łódzkiego, Europejski Fundusz Społeczny)
- środków uzyskanych w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

10. Harmonogram.

W procesie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stryków wyróżniono trzy etapy - przygotowanie, działanie i porównanie.

Pierwszy etap - przygotowanie - szereg działań przygotowawczych prowadzonych przez władze i urzędników gminy, których wysiłki powinny skupić się na zwiększeniu lokalnej przedsiębiorczości oraz lepszej współpracy wewnątrz społeczności lokalnej i podmiotów lokalnych. W wyniku tego założenia w pierwszej kolejności będą realizowane cele związane z rozwojem kapitału ludzkiego, stworzeniem atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, umocnieniem nowych grup zawodowych (w tym szczególnie absolwentów), zapewnieniem ładu społecznego oraz edukacji.

Drugi etap - działanie - to bezpośrednia realizacja celu. Wiąże się on z uruchomieniem instrumentów finansowych Unii Europejskiej. Za ich sprawą będzie można przeprowadzić inwestycje w infrastrukturze technicznej (nadać istniejącym już obiektom nowe funkcje gospodarcze i usługowe), jak też zwiększyć wsparcie rozwoju lokalnego. Ponadto działania te wzmocnią system edukacji. Będą kształtować społeczeństwo odpowiedzialne i świadome oraz zdolne do rozwiązywania swoich problemów życiowych.

Trzeci etap - porównanie - polega na zestawieniu ze sobą celów z osiągniętymi rezultatami według przewidzianych wskaźników, w celu zweryfikowania rezultatów z planowanymi.

W ramach realizacji Strategii planuje się, że osiągnięte zostaną następujące wskaźniki:

- ☐ Działający system wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży
- ☐ Organizacja prac społecznie użytecznych
- ☐ Łatwy dostęp do doradztwa zawodowego
- ☐ Udogodniony dostęp dla mieszkańców gminy Stryków do sieci poradnictwa prawnego, socjalnego, rodzinnego oraz pedagogiczno - psychologicznego
- ☐ Rozwinięte poradnictwo specjalistyczne
- ☐ Wzrost aktywności podmiotów gospodarczych
- ☐ Działający lokalny system wsparcia rozwoju przedsiębiorczości
- ☐ Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu
- ☐ Stworzenie warunków do zdobycia nowych kwalifikacji
- ☐ Poprawienie mobilności zawodowej mieszkańców Gminy Stryków
- ☐ Rozwinięta oferta edukacyjna dla dorosłych
- ☐ Zniwelowanie problemu alkoholizmu na terenie gminy

- ☐ Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia
- ☐ Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
- ☐ Bogata oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży nie tylko z rodzin z problemami uzależnień (świetlice szkolne, świetlice środowiskowe)
- ☐ Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców poprzez przedsięwzięcia oświatowe
- ☐ Powstałe kluby zainteresowań i zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży
- ☐ Sieć poradnictwa i wsparcia w sytuacjach kryzysowych dla młodzieży
- ☐ Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych
- ☐ Rozwój usług wspomagających ludzi starszych
- ☐ Rozwinięte formy opieki środowiskowej
- ☐ Wzrost ilości obiektów pozbawionych barier architektonicznych
- ☐ Zintegrowane działania różnych podmiotów w zakresie rozwoju rehabilitacji medycznej, zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych
- ☐ Niwelowanie przejawów patologii społecznej na terenie gminy
- ☐ Sprawnie działający system wsparcia w gminie w postaci prężnego i służącego pomocą MGOPS
- ☐ Działające grupy wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin

11. Ocena.

Przez ocenę (ewaluację) polityki, programu lub projektu należy rozumieć określenie ich wartości w odniesieniu do wcześniej zdefiniowanych kryteriów i w oparciu o odpowiednie informacje. Jest to ocena realizacji programów pod względem porównania rezultatów faktycznych z planowanymi oraz poniesionych nakładów z rezultatami.

Ocena wskaże w szczególności, jakie nowe zadania priorytetowe należy wprowadzić oraz jakich ewentualnie zmian należy dokonać na poziomie działań oraz celów. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia w Strykowie nowoczesnego modelu polityki społecznej.

Wyniki oceny przyjmą formę raportu, który zostanie opracowany na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu oraz analiz dokonanych przez MGOPS oraz Urząd Gminy.

Osobami odpowiedzialnymi za ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Urzędzie Gminy są kierownik Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Sekretarz Gminy, którzy będą ściśle w tym zakresie współpracować z Radą Miejską i jej komisjami. Mieszkańcy gminy będą informowani o działaniach związanych z oceną Strategii poprzez ogłoszenia zamieszczane w miejscach publicznych.

MGOPS w Strykowie będzie co dwa lata dokonywał częściowej oceny działań zapisanych w Strategii.

Sukces realizacji zapisów strategii zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju i osłabienie tendencji wzrostowych. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm.

Jednocześnie władze gminy pamiętają, iż chcąc poprawić wizerunek gminy i osiągnąć wymierne korzyści ekonomiczne należy podejmować intensywne działania promocyjne. Działania promocyjne z jednej strony skierowane będą do społeczności lokalnej, której akceptacja jest konieczna, z drugiej natomiast strony prowadzone będą na zewnątrz gminy, zwłaszcza w zakresie promocji gospodarczej (poszukiwanie inwestorów).

Odpowiedzialność za rozpowszechnianie informacji o realizowanych projektach oraz rezultatach spoczywać będzie na Sekretarzu Gminy. Głównym jego zadaniem stanie się rozpowszechnienie informacji o Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na szczeblu gminnym oraz ponad gminnym. Osoby i instytucje odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań będą również zobowiązane do współpracy z Sekretarzem Gminy w tym zakresie.

12. Profilaktyka.

Planując strategię należy pamiętać o profilaktyce, inaczej skuteczność podjętych działań będzie o wiele mniej efektywna. W tym celu należy skutecznie zaplanować współdziałanie wielu instytucji i osób.

Priorytetem ich działań będzie przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się prawdopodobne.

Dużą rolę w procesie przeciwdziałania patologiom odgrywa szkoła i nauczyciele wspierani przez psychologów. Na terenie wszystkich szkół w gminie Stryków realizowane powinny być nadal, oraz w miarę możliwości poszerzane działania uczulające dzieci i młodzież na negatywne skutki uzależnień i spożywania substancji psychoaktywnych.

Władze gminy powinny przeznaczyć część budżetu na realizowanie tego działania. Działania profilaktyczne, takie jak: poradnictwo rodzinne, indywidualne, pomoc psychologiczna, socjoterapia, a w bardziej zaawansowanych degradacjach społecznych - rehabilitacja bądź resocjalizacja, wpływają na przeciwdziałanie pogłębiania się patologii.

W proces realizacji działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zaangażowani powinni zostać wszyscy mieszkańcy Gminy Stryków. Zdobycie pełnej akceptacji społecznej, nakreślenie potrzeb i korzyści wynikających z podjęcia zintegrowanych działań profilaktycznych, wpłynie na efektywną realizację założeń Strategii.

Jednak każde działanie napotkać może na różnego rodzaju problemy. W przypadku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wydawać by się mogło, że skuteczną profilaktyką, szczególnie jeśli jest adresowana do młodzieży i dzieci, powinni być zainteresowani wszyscy członkowie społeczności. Tak też jest jeśli chodzi o deklaracje.

Kiedy jednak chce się zdefiniować konkretne działania profilaktyczne powstają tzw. konflikty interesów. Często stereotypowe myślenie ogranicza działania, np. przekonanie, że problem nadużywania alkoholu występuje jedynie w patologicznych rodzinach albo wiąże się wyłącznie z męskim pierwiastkiem. Dlatego też należy przedsięwziąć szereg systematycznych akcji informacyjnych w celu złagodzenia negatywnych zjawisk na terenie Gminy Stryków.

13. Wnioski i uwagi końcowe

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Stryków pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu.

Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pozwoli, w istniejących uwarunkowaniach społeczno - gospodarczych Gminy Stryków, na stopniowe minimalizowanie źródeł zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, a w przyszłości na wyeliminowanie tych zagrożeń. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większej ilości środków na modernizację i rozwój.

Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty. Nie bez znaczenia jest również wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Strykowie
Pawel Kasica
Paweł Kasica